nigt, betreft de *verdeeling van het leger in vlaemsche en waelsche regementen*, opdat de dienstpligtigen der vlaemsche gewesten niet genoodzaekt zullen zyn te gehoorzamen aen het kommando, gegeven in eene tael die hun heel vreemd is.

Een treurige voorval heeft verleden woensdag avond in het gehucht Wimesmael, gemeente Sutendael, plaets gehad.

Men weet dat in vele dorpen het gebruik nog bestaet van een soort van *charivari* te geven aen de persoonen die in tweede huwelyk treden. Dit gebruik komt hieruit voort dat vroeger de tweede huwelyken met een slecht oog aenzien werden. De charivari heeft dus tot doel van eenen zekeren afkeur uittedrukken en aen de nieuw gehuwden eene boete te doen betalen, welke doorgaens in bier bestaet. Dit heet men *toetbier*. Zoo lang het toetbier niet gegeven is, wordt de charivari alle avonden herhaeld en er wordt eene gansche week en somtyds veertien dagen aenhoudend *getoet*.

Dit geval bood zich deze week te Sutendael aen en daer het publieke orde en de rust der inwooners er door gestoord werden, begaven zich de gendarmen van Asch op de plaets om een einde aen deze ongeymdheden te stellen. Doch de gendarmen konden de rust niet herstellen. Zy werden door de boeren aengerand en er onstond eene hevige worsteling. Een der gendarmen werd ter aerde geworpen; een ander was op het punt van onder het getal zyner tegenstaenders te bezwyken; de brigadier was omringd en teyen gehouden; een vierde genaemd Vermersch, en die lang in Tongeren gelegen heeft, was alleen meester van zyne bewegingen gebleven. Het schynt dat een der gendarmen hulp riep, dat de brigadier, na de aenranders drie mael gesommeerd te hebben van het orde te herstellen, hen tevens dreigde van de wapens te gebruiken; doch daer alle vermaningen nutteloos bleven, beval hy aen Vermersch van te schieten. Vermersch schoot en doodde eenen der boeren die deel aen het gevecht nam en die als den oversten der bende aenschouwd werd.

Deze moord zette een einde aen het gevecht. De gendarmen maekten zich nog meester van eenen der vechters dien zy gevangen naer Asch leidden en verleden donderdag 's morgens kwam Vermersch zelve, voorzien van een rapport van zynen brigadier, de zaek ter kennis van het tribunael van Tongeren brengen.

De justicie heeft zich dadelyk naer Sutendael begeven en de instructie heeft alle daedzaken bestatigd zoo als wy dezelve hierboven aenhalen.

YZEREN-WEG.

Wy moeten eene goede tyding aen onze lezers aenkondigen. De gemeente-raed van Luik heeft zich gisteren (vrydag) vergaderd, om zich bezig te houden met het vraegstuk van den luiksch-limburgschen yzeren weg. De regering van Luik heeft zich uitgesproken voor de rigting van Luik naer Tongeren en Bilsen met eenparige stemmen, min de stem van M. Closset, burgemeester.

Van heden af kan men rekenen op de aenstaende aenlegging van den tongerschen yzeren weg.

Het liefdadigheids-sermoon dat verleden zondag in O. L. V. kerk door den E. P. Ryckers gepredikt werd, had eene menigte gelooviyen in den ouden tempel vergaderd. Met wonderbaar talent heeft de redenaer de schoonheid uitgelegd der christelyke liefdadigheid en vooral het doel doen kennen der instelling van de Societeit van den H. Vincentius-à-Paulo. De kollecte die na het sermoon gedaen is heeft by de 500 fr. opgebragt.

M. Warnots, kapelaen van O. L. V. kerk te Tongeren is aelmoezenier van het hospitael benoemd in vervanging van M. Eyben.

M. de Garnier, kapelaen te Schurhoven, is kapelaen in O. L. V. kerk genoemd.

Veroordeeling van Verger.

Verleden zaturdag is de moordenaer van Mgr den aertsbisschop van Parys voor het hof van assisen verschenen. Noont herinnert men zich van op een tribunael zoovel volk gezien te hebben.

Ten half elf treed het hof binnen; aen deszelfs hoofd bevindt zich de president Delangle. M. de advokaet Nogent-Saint-Laurens is aen de bank der verdediging.

Eene beweging van nieuwsgierigheid doorloopt de vergadering, als Verger binnen treedt; deze ziet de menschen, heel kalm en zonder de minste ontroering, in het aengezigt. Hy is een man van gewoone gestalte, heeft zwarte, korte geschoren hairen; zyne trekken zyn regelmatig; de uitdrukking van zyn gelaet is kalm en hy is doodsbleek.

Hoewel hy geen geestelyk gewaed draegt, geeft zyne zwarte kleeding, die tot boven is toegeknoopt, hem het karakter van den priester. In zyne hand heeft hy papieren en een potlood Zyne antwoorden op de vragen van den president, waer en wanneer hy geboren is, enz., zyn zeer kort af.

Men gaet over tot de ondervraging van Verger, na de lezing van de akte van beschuldiging — welke geene nieuwe byzonderheden voor onze lezers bevat.

Op 't oogenblik dat de voorzitter tot de ondervraging wil overgaen, vraegt Verger het woord en zegt:

« Mynheeren over 19 eeuwen, werden er zeer gewiglige woorden uitgesproken door een mensch, meer dan een mensch, door Jesus-Christus. Hy zegde *pax vobis, pax omnibus*, en een ander man dien gy bemint, dien gy eerbiedigt en dien ik met u bemin heeft gezegd: *l'empire c'est la paix* (het keizerryk is de vrede.) Mynheeren, gy moet dat groot woord verstaen en aennemen... »

Op de aenmerking van den president dat dit op geene verdediging gelykt, zegt Verger:

« Neen, het is eene voorafgaendelyke opmerking... » Het keizerryk van den sabel, dat is de oorlog, en het zedelyk keizerryk, dat is de vrede. « Daer zoo even heeft M. de greffier u lezing gegeven van de byzonderheden der daedzaeken, welke men my ten laste legt, en waerover ik slechts verantwoordelyk ben voor God alleen.

« De leden der balie hebben alle gemakkelykheid gehad, in wat aengaet de meêdeeling der stukken, om my te beschuldigen; my echter is het niet mogelyk geweest die stukken te kennen en wapens voor myne verdediging te smeden.

« Niettemin heb ik er, en zelfs verschrikkelyke wapens volgens my, die zullen aentoonen welke myne vyanden zyn (*Verger spreekt allengs hoe driftiger*). Myne vyanden zyn de leden der pauselyke inkwisitie. Ik heb stukken, door hen geteekend, in handen van mynen verdediger gegeven. Ik zou dus verlangen, dat men my myne papieren gaf, zy zullen in myne gevangenis zoo goed bewaerd zyn als ik het zelve hen.

« Ik heb u, MM. leden van den jury, de brieven willen doen kennen, welke ik heb (*Verger rigt zich tot het hof*): Als gy de schande op myne vyanden wilt doen vallen, laet my dan vry in myne verdediging. Als gy weigert getuigen te hooren, dan zal ik alleenlyk uitroepen: « O menschelyke regtveerdigheid, de goddelyke regtveerdigheid zal u treffen!

» Ik heb twee soorten van onmisbare bewyzen: myne papieren en myne schriften: myne zedelyke bewyzen, dat zyn myne getuigen. Ik heb die opmerkingen gemaekt, om te vragen, dat men myne zaek acht dagen zou verschuiven. »

De president doet opmerken, dat de justicie een geregelden loop gevolgd heeft, en dat Verger zelve aengedrongen heeft, opdat de debatten zoo spoedig mogelyk zouden geopend worden. Verger wilde inderdaed een aental getuigen doen komen — doch de president deed hem opmerken, dat zyne verdediging zich moest bepalen tot het enkel feit van den moord.

« Men moet wel begrypen, zegde M. de president, dat men voor de beschuldigde geene getuigen kan doen laten komen, enkel met het doel, om ze door hem te laten beleedigen en beschuldigen. »

Verger onderbreekt driftig den president, zeggende! dat hy 60 getuigen hebben moet, om zich te verdedigen:

Er wordt geene acht genomen op de reklamatiën van Verger en het hof gaet over tot de afhooring der getuigen.

De eerste getuige is Louis Cormont, policie-agent. — Deze bevond zich in de kerk St-Etienne-du-Mont en heeft, van naby den bisschop zien treffen.

« Men heeft my hatelyk mishandeld! » onderbreekt Verger.

De president geeft geen acht op dien uitroep en doet den getuige het mes toonen, hetgeen eene siddering in de vergadering deed ontslaen.

» Men heeft my tweemael mishandeld! roept Verger andermael. Men heeft my geslagen; myn vest draegt het spoor nog van de slagen die ik bekwam. De geweldadigheden zyn niet normael (*beweging in de vergadering*).

De president merkt op dat dit is gekomen omdat de moord zoo afschuwelyk was.

« Als ik tegenstand had geboden, dan zou ik dat geweld begrypen; maer in dit geval is zoodanige aenhouding onzedelyk. »

Andere getuigen komen verklaren, den moordenaer te hebben hooren zeggen: *weg met de godinnen!*

Vrouw Laine, stoelzetster, heeft Verger in den middelbeuk zien gaen.

« Ja, om daer te komen heb ik 10 centiemen moeten betalen — welnu, dat is onzedelyk. Overigens, de getuige kan maer zeggen wat hy gezien heeft. Als zy nu denkt te moeten bevestigen, wat zy zegt — welnu, dat dit hare ziel zalig zy (*beweging*).

M. Picot, messenmaker, heeft den 11 december een mes verkocht; doch hy herinnert zich niet meer of het aen Verger was; het mes echter herkent hy. Het geld, waermeê hy het mes gekocht heeft kwam voort, volgens den beschuldigde zelf, van den verkoop zyner meubelen.

De pastoor Hamicle zegt een brief gekregen te hebben van Verger, waerin deze een sermoon bekelt, dat hy des morgens uitgesproken had. De brief scheen uit een overdreven hoofd voort te komen; doch omdat de onderteekenaer priester was, nam hy inlichtingen. Deze waren echter slecht. « Men noemde Verger, door een woord dat ik niet wil herhalen! zegde de getuige.

Verger. — Zeg het maer!

Getuige. — Ik zou het willen zwygen, uit eerbaerheid van de aenwezigen, en om de plegtigheid van deze debatten; maer dewyl gy het wilt.

Verger. — Ja, ja! zeg het maer.

Getuige. — Welnu, men zegde overal dat Verger *eene opregte canaille* was. (*langdurige beweging*).

Verger bugt zich, en glimlacht spottend.

M de president vraegt aen Verger, of hy reeds het denkbeeld had Mgr. te vermoorden, toen hy aen den pastoor schreef.

» Neen myn voornemen stond toen nog niet vast. Als gy wilt, dan zal ik myne verdediging lezen...

Toen de president hem antwoordde, dat dit later zou gebeuren, stond Verger op, keerde zich naer het volk en, de armen ten hemel uitstrekkende, riep hy uit:

« Gy ziet het, de verdediging is niet vry — volk, de verdediging is niet vry. Er is geweld, overal doet men my geweld aen! »

M. Parent-Duchatelet, grondeigenaer, spreekt van eenen brief, in de akt van beschuldiging opgenomen.

Verger springt andermael op en zegt:

« Ik vreesde de paysche inkwisitie, en het is daerom dat ik dien brief schreef. Overigens, ik heb de vervolgingen, die men my aendeed, aen de regterlyke overheid doen kennen. Een opperhoofd van policie, heeft my gezegd: « Maer dat is heel erg — de bedreiging van eenen priester te vermoorden. » Ik zegde: « Ja, maer in tegenwoordigheid der inkwisitie, die my vervolgt, zou ik een ongeluk doen. »

De president verzoekt Verger daerop meer gematigd te zyn. Deze springt op en roept met geweld uit:

« Vloek over u, president! ja, leugen en vloek! wyl gy my belet my te verdedigen. »

De vicaris-generael van Meaux geeft byzonderheden, over het uitdryven van Verger uit het diocees — hetgeen deze laetste zeer kwalyk schynt te nemen:

« Maer, zegt hy, gy werpt achterdocht op myne zedelykheid. Ik hou u hier tegen (*opgewonden*); gy zyt dan maer een schurk! »

Herhaeldekeeren moet de president hem tot orde roepen.

« Maer hebt dan toch geduld! roept hy uit. Gy ziet reeds eenen doode en een schavot! Er is wel wat anders in de misdaed waermeê men my beligt!

Na zyne getuigenis vraegt de vikaris-generael om heen te gaen.

M. de President. Verger, stemt gy er in toe dat M. de vikaris-generael heengaet?

Verger met zyne vuisten op de balie slaende. — Neen! hy heeft my al genoeg dingen geweigerd, dan dat ik hem ook die kleine weigering niet doen zou!

Na de getuigenis van M. Legentil, grondeigenaer, begint Verger uit te leggen, dat hy in het proces van Melun (de zaek der vergiftiging) verscheidene magistraten den ondersten boven geklapt heeft. « Lees daerover myn werk *Colin-Maillard* en gy zult zien, wat ik denk over die welke lyden! Volk, vraeg overal om myn werk *Colin-Maillard* te lezen. »

M. Victor Prost, wiens broeder met Verger's zuster getrouwd is, doet niets meuws kennen.

M. Montandon, protestantsche leeraer, komt verklaren, dat Verger eens by hem is geweest om protestant te worden; doch er kwamen moeijelykheden tusschen beiden, en de zaek liep op niets uit.

Verger antwoordt:

« 't Is waer, ik heb ondervonden dat men zich zoo moeijelyk kan verstaen met de protestanten, als met de katholieken. Daerom laet ik ze alle twee aen een kant; alle twee verkeeren zy in de dwaling.

Abt Sibon heeft met hem op de seminariebanken gezeten; doch later heeft hy alle gemeenschap met Verger afgebroken, omdat deze de nagedachtenis aen de moeder van abt Sibon heeft willen bekladden. « Ja, zegt getuige, om myne goedheid te erkennen, heeft hy getracht de schim te bezoedelen, van een wezen dat my heilig was! »

« Gy zyt een heiden! roept Verger uit, als gy *schim* zegt. Die getuigenis is my niet gunstig; ik had toen gelyk, gelyk nu. Ik kan ook bewyzen, dat de bisschop van Meaux zich bezoedelde met de nonnen; dat de bisschop van Soissons ook...

M. de President. — Zwyg, laster zoo niet of ik doe u nederzitten.

Verger. — Ik zeg de waerheid.

M. de President. — Zwyg en ga zitten

Verger. — Mynheeren de gezwoornen, gy ziet het, ben ik vry? Neen, niet waer?

M. de president. — Gy zyt niet vry eerloosheden te vertellen, en ik zal het niet toelaten.

Verger met drift. — Maer ik moet vry zyn de waerheid te zeggen, en die wil ik zeggen!

De pastoor Legrand, spreekt over het lastig karakter van Verger en de president geeft, ten dezen opzigte, lezing van verschillige stukken. Verger onderbreekt hem, en zegt: Maer wat gy leest is gunstig aen de beschuldiging: lees wat my voordeelig is... Dat is schandelyk!

De president voortgaendde, roept Verger andermael uit: « Ah! ellendeling, de priester is veel grooter dan een overheidspersoon! (*beweging*).

M. de president. — Als gy voortgaet zoo brutael te zyn, zal ik u de zael doen verlaten; dat is ons regt!

Verger, driftig. — Ik wil wel, ik wil wel!

M. de president. — Gy hebt dan nergens schrik voor.

Verger. — Neen! alleen heb ik schrik voor God. M. Legrand, pastoor van St-Germain, is een rampzalige, (*teekens van afkeuring*).

De president schorst de zitting op.

Verger. — Ah, gy schorst de zitting op? Des te beter.

De gendarmen verzoeken den beschuldigde de bank te verlaten. Hy weigert en men is gedwongen hem weg te sleuren: « Volk, roept hy uit, verdedig my: men doet my geweld aen! »

Maer voor alle antwoord roept het volk byna allen: « Moordenaer! Ellendeling! 'T is u wel besteed! »

By het hernemen der zitting, zegt Verger, dat hy den 26 december het eerste gedacht heeft gekregen, den aertsbisschop te vermoorden; de reden was, dat men hem zyn bestaen ontnam, en de hoogere geestelykheid met hem gedaen wilde maken — omdat hy een werk wilde uitgeven over de geheime zeden der geestelyken.

Doctor Lassagne spreekt van het tydstip toen Verger, met een schrift op zyn heet, aen den ingang der kerkdeur stond — toen, zegt de getuige, was hy nog geenszins een *zot*, in den vollen zin des woords!

Verger schynt zich te verheugen over die verklaring.

Na nog eenige getuigen gehoord te hebben, wordt het woord gegeven aen den prokureur Vaisse. Deze begint:

« Wy hebben met rekwisitorium te maken. De magistraet is geen meester van zyne gevoelens.

Verger. — Gy hebt gelyk; wel weent dan maer wat.

M. de prokureur. — Het walgt my in worsteling te moeten komen met zulk eenen tegenkanter.

Verger. — Ik duld niet dat hy spreekt; men heeft my ook niet laten spreken.

M. de president. — Verger, laet de prokureur-generael spreken.

Verger. — Neen, ik weiger! Ik neem hem het woord af, zoo als hy my gedaen heeft.

M. de prokureur. — Ik ga voort....

Verger. — In 't geheel niet! Dat is niet mogelyk! Ik zal het niet toelaten! Er zyn daer zoo even dingen gebeurd, waerop ik wil terugkomen.

M. de president. — Maer welke?

Verger. — Allen!

M. de procureur. — Het is noodig....

Verger. — Ik weiger u het woord; ik verbied u te spreken! Ik verzet er my tegen! Leid my weg. Ik wil niet! Leid my naer de guillotien, als gy wilt; maer ik wil niet dat gy spreekt.

De prokureur. — Pas op! ik kan u de zael doen verlaten!

De prokureur eischt volgens de wet, de uitdryving van den beschuldigde.

Verger. — Ik lach er meê! Alleen met Jesus-Christus lach ik niet!

Het hof verwydert zich om te deliberereren.

Verger. — Dat is 't; goet heen; trekt er maer van door!

Het hof keert terug en de president verklaert dat het hof de vraeg van den prokureur toestaet.

M. de president. — Gendarmen, breng den beschuldigden naer de gevangenis.

Verger. — Gy stelt een hinderpael aen u zelven. Gy hebt begonnen; ik heb gedaen.

De gendarmen voeren Verger weg, die nu zwygt.

De prokureur staeft de beschuldiging, M. Nogent verdedigt van ambtswege den beschuldigde. De jury verklaert dezen pligtig en het hof spreekt de DOODSTRAF uit.

Verger in de gevangenis.

Zaterdag avond, om 7 ure. is er aen Verger lezing gegeven van het arrest dat hem ter dood veroordeelt. Hy was in het begin nog al stil; maer op het einde der lezing, wierd hy kwaed, en zeide aen de beide greffiers: « Gaet nu MM. doet regt. Gy ook zult veroordeeld worden. Gaet, ik jaeg u weg; ik veracht u. »

Aenstonds daerna heeft men Verger den overrok der ter dood veroordeelden aengedaen. Die rok bedwingt zyne armen en al zyne bewegingen. Hy heeft den laten aendoen zonder grammoedigheid: « Ik weet, zegde hy, dat ik my niet meer toebehoor. »

Verger heeft den ganschen nacht diep ingeslapen en zondag morgend zeer wel geëten. Hy heeft gezegd dat hy zich in cassatie wilde voorzien, en daer zulks den zondag niet mogelyk was, heeft men beloofd van 's anderendaegs M den greffier te verwittigen.

« Ik heb, zegde hy aen den bestuerder, u nog een andere dienst te vragen. Ik zou my willen in gratie by Z. M. den Keizer voorzien; maer ik weet niet hoe doen met dien dwangrok die my belet te schryven » Men heeft hem gezegd dat hy zyn verzoekschrift zou dikteren en dat men hem daerna zou laten teekenen.

De bestuerder van het gevang heeft hem gevraegd of hy den aelmoesenier niet wilde spreken. « Ik aenveerd met genoegen, » heeft Verger gezegd, en toen de priester M. Mottelet, binnenkwam, is Verger hem toegesprongen en heeft hem gekust. Zy zyn eenigen tyd te zamen gebleven, en Verger scheen stiller te zyn; hy heeft M. Mottelet doen beloven van 's anderendaegs weder te keeren.

Indien zyne voorziening in cassatie en zyne vraeg om genade verworpen worden, zal de uitvoering van het vonnis waerschynelyk dingsdag of woensdag plaets gehad hebben.

Men schryft uit St Truyen dat twee bedelaers geboortig van Zoutleeuw, onder de instorting eener zavelkuil dood gebleven zyn.

— De eerste zitting van het hof van assisen van Limburg zal plaets hebben te Tongeren, den 16 maert aenstaende. M. Crossée, raedsheer by het hof van beroep, is benoemd om dezelve voor te zitten.

— Een hevige brand heeft deze week de winning van M. Wils te Pael in asch gelegd. Het vee is alleen gered geworden. De brand schynt door de kwaedwilligheid ontstoken te zyn. De dienstmeid van M. Wils op dewelke men vele vermoedens heeft is gevangen en naer het prison vervoerd.

— Door koninglyk besluit van den 7 january zyn M. A. Bamps, doktoor en M. Vreven, apotheker te Hasselt, president en secretaris der provinciale geneeskundige kommissie van Limburg benoemd.

— Als eene byzonderheid is mede te deelen dat te Heusden een ingezetenen voor den ambtenaer van den burgerstand is verschenen, aengifte doende van zyn 27e kind, waervan 15 uit het eerste en 12 uit het leste huwelyk.

— Wy lezen in een dagblad van Luik:

Een nachtwaker heeft dynsdag nacht, omtrent dry ure 's morgens, een jong meisje naer het bestendig politie-bureel gebragt, welke hy tusschen de gemeenten Ans en Glain ontmoed had, wier kleeren met slyk, en wier aengezigt en hoofd met bloed besmeurd waren. Ondervraegd zynde, zegde het meisje dat zy eene dienstmeid van Hasselt was, en op raed van eenen jongeling uit dezelfde stad, doch die te Luik woonde mede naer Luik gekomen was, op de belofte dat hy haer eenen dienst zou bezorgd hebben by eene adelyke familie.

Toen zy in de gemeente Ans gekomen waren, had hy haer onvoorziens by de keel gegrepen, haer geweldig geschopt en geslagen, en haer alles ontroofd wat zy bezat, te weten: 2 fr. 50 c. die zy in haren zak droeg, eenen groenen katoenen regenscherm en de schoenen die zy aen de voeten had. Terwyl hy bezig was met haer aldus uit te plunderen, was er een andere persoon by gekomen die zich by hem aenvoegde, en haer nog eenige slagen gaf met eenen gaenstok; eindelyk waren de twee aenvallers vertrokken, haer op den weg latende liggen, denkende dat zy dood was.

Het meisje is te Luik naer het gasthuis geleid, en dewyl zy den eersten harer mishandelaers kent en noemt, hoopt de politie hen beide te zullen ontdekken.

— Een zoo ongelukkig als onvoorzigtig geval, heeft op Dry-Koningenavond te Geeraedsbergen by eenen tabakverkooper plaets gehad. De knecht willende buiten weet zyns meesters eenen teug uit eenen geneverflesch drinken die in eenen hoek stond, nam in de plaets eene flesch waerin een giftig aftreksel was, gemengd met tabaksap, welke dienen moest om den tabak te bereiden. Hy zette die met haest aen zynen mond en sloeg er gulzig een goeden dronk van binnen; maer nauwelyks had hy die ingenomen of hy riep om hulp, zwol op gelyk eene pad, en werd spoedig naer het hospitaet gedragen; waer de spoedige hulp van bekwame geneesheeren er in gelukte, hen, het giftig te doen uitspuwen. Dit belette niet dat hy verscheidene dagen in levensgevaer verkeerde en nu eerst gered is.

— Men schryft uit Antwerpen, 12 dezer:

Wy hadden gehoopt dat de Verloren Maendag, zoo als gister morgend alles deed voorzien, rustig zou voorby gaen. Dit is echter niet zoo geweest. Op het Schelleken heeft gisteren avond een verwoed gevecht plaets gehad tusschen dronken soldaten en burgers. De soldaten waren jagers van ons garnizoen. Zy hebben gebruik gemaekt van hunne sabels. Een burger bekwam eenen sabelhouw op het hoofd en een soldaet werd erg gekwetst aen het voorhoofd en oog. Daer buiten bekwamen nog verscheidene vechters min of meer zware kneuzingen. Toen de vechters de plaets hadden verlaten, heeft men een gebroken sabel gevonden, die naer de germaenenie is gebragt.

— Men schryft uit Woubrugge, 10 january:

Gisteren avond werd onze gemeente door een droevig vooval in rouw en jammer gedompeld. Een gezelschap van 9 personoen, zoo jongeling als meisjes, had zich gedurende den namiddag vermaekt met schaetsenryden. Op het punt van te scheiden en gereed om huiswaerts te keeren, bevonden zy zich allen by elkander, toen op eens het nog al te zwakke ys onder hunne voeten wegzakte en 8 jongeheden in het water geraekten. Op hun noodgeschrei schoten dadelyk eene menigte menschen toe, doch niet tegenstaende de yverigste poogingen, waerby ook nog 4 redders te water geraekten, zyn slechts zes van de 8 drenkelingen gered kunnen worden, terwyl twee dochters van den heer A. Van Griethuizen levenloos werden opgehaeld.

— Den 28 december is eene yselyke misdaed begaen in eene gemeente van Frankryk, te Rouesville (Manche.)

Dry jongelingen, waeronder Jan L...., deze maer 15 jaren oud, besloten eene diefte te begaen by eene pachteres, die den naem had eenig geld te bezitten.

In den avond van 28 december bood zich Jan L...., de eerste en de jongste van de dry in de wooning der pachteres aen, die weduwe is. De vrouw was aen het boteren; want zy moest 's anderendaegs met boter en kaes, volgens gewoonte, naer de markt der nabyliggende stad Carenton gaen. Zou men gelooven dat deze 15-jarige jongeling niet is teruggedeinst voor eene moord, om de boerin het weinige geld te overweldigen dat zy in hare zakken droeg? De moordenaer heeft de arme vrouw zelf kappen in het hoofd toegebragt met een byl.... Het moordtuig is naest het misvormde lyk gevonden. De moorder en zyne medepligtigen, die de wacht hielden rond het huis zyn vasgezet. De moord had by avond plaets. De wooning der vermoorde stond geheel eenzaem, van de andere huizen afgescheiden.

Dit zeggende, begon hy op zekeren afstand de heeren van Rysoire en van Calloo te volgen.

III
DE STEENGROEVEN VAN WOLUWE.

Toen men in 1568 langs de Leuvenschepoort uit Brussel trok, waren er op de afhelling, welke men eerst te volgen had, maer een klein getal huizen van gering voorkomen, zonder schikking en zonder overeenkomst gebouwd. Men kwam vervolgens aen eene kleine kapel, den heiligen Judocus toegewyd, rondom welke eenige wooningen samen waren gehoopt en welke een weinig meer welhebbendheid aenkondigden. Dan zag men een buitengoed, waer de Kardinael de Granvelle zich van den last der openbare zaken ging verzetten. Verder verheften zich de overblyfselen van een lusthuis der hertogen van Bourgondien. Men bemerkte vooral de wooningen van den vlaemschen dichter Houwaerd, beladen met opschriften van een eigenaerdig maeksel, geyk alles wat die schryver voortbragt, en waeronder deze: *Houd middelmoet*; — *Kent u selve*, — niet van de minst wyze waren Talryke hoogten, diepten en boogten gaven aen dat oord een hoogst schilderachtig zigt. Op de heuvelen vond men wyngaerden, waervan in der waerheid de opbrengst weinig aenzienlyk was; op de leege gronden, achter wat ryzige elsenboomen sliep het helder water van eenen vyver, hetgene niet beletde groote moerasgoelen onder den lommer van kleine wilgen te vinden.

Dit alles draegde den naem van St Joos-ten-Noode, heden een der schoonste en grootste voorgeborgten van Brussel. Naermate dat men op den weg van Leuven voortging, werden de huizen schaerscher en de boschkanten talryker. Hier en daer groeiden eenige groote boomen, die somtyds een kwaed voorspellend gerinkel lieten hooren als de wind hunne takken schudde. 'T is dat aen die takken de geraemten hingen der ongelukkigen, die het volk tot voorbeeld moesten dienen; 't is dat de gewoone galgen reeds niet meer toereikend waren op die yslyke dagen, waer men zooveel beulen als slagtoffers telde.

Wanneer men bleef voortgaen, kwam men aen het gedeelte van de baen, onregelmatig bezoomd met diepe kuilen, door 's menschen handen gegraven, waeruit men dagelyks den steen en het zand kwam rukken, om nieuwe bouwingen op te rigten.

Houden wy ons op dit oord stil.

Wy zyn in de maend maert. Sedert lang is de duisternis volledig.

Twee mannen komen den gebaenden weg te verlaten, na rond hen gekeken te hebben, om zich te verzekeren dat niemand hen volgt; zy dalen vervolgens langs een voetpad dat slangswyze tusschen de oneffenheden van den grond loopt om verder ganschelyk te verdwynen. De lezer, die een weinig de plaetselykheden kent, raedt ongetwyfeld dat wy hem geleid hebben in de steengroeven van Woluwe, op kleinen afstand van Brussel.

In een dier kuilen gekomen zynde, welken meest van den grooten weg afgewyderd was, aenstaken de twee mannen eenen dieven lanteern, en zetteden zich neder in eene diepte waer het onmogelyk was dat hun licht hunne tegenwoordigheid verraedde.

— Karel, 't is koud, sprak een van hen, ondanks hem onder zynen grooten mantel sidderende.

— Ongetwyfeld dat zy niet zullen toeven te komen. Zie hier onze vierde en laetste vergadering in deze plaets; gewis, broeder, kennen zy den weg van.... Pieter, heer van Rysoire.

— Leve God! 't is een zonderlinge zaek, twee Van der Noot op dit uer, in deze plaets, beiter geschikt voor eenig schandelyk schelmstuk, dan voor een edele onderneming te beramen.

— Wat doet het uitzigt van het oord, vermits het bescheiden genoeg zy om ons niet te verraden?

— Wat is dat.... hebt gy niets gehoord? vroeg Pieter van Rysoire ylings de lanteern met zynen mantel dekkende...

— Een weinig aerde was boven hun afgevallen, als door den voet eens mans gedreven, maer aenstonds was de stilte volkomen hersteld.

— Hoe gouw bekommert gy u, Pieter.

— 'T is dat er daer gelyk een voorgevoel is, 't welk my zegt dat wy niet zullen gelukken.

— Broeder, zyn wy niet vervloekt door onze moeder? wat gelukt er den vervloekten zoon?

— Vervloekt! ja 't is waer... myn God, broeder, welke noodlottige gesternte heeft dan tydens onze geboorte geschenen... Arme moeder, hatelyke dweepzucht, welke haer eene ontaerde gramschap in het hert en eene onregtveerdige vervloeking in den mond heeft gesteld!

— Nu, broeder, laet ons daer niet meer van spreken, want de herinnering dier bezwaerlyke samenkomst beneemt my den moed.

— Dienstboden, vreemdelingen hebben alleen hare stoffelyke overblyfsels vergezeld, ging de andere voort, die zyne gedachten niet kon verlaten; hare zonen hebben op haer graf niet geweend... en ons huis, dit huis waer wy en onze voorvaderen geboren zyn... is ten behoeve des koninys verbeurd... Zy hebben ons niets gelaten, die ellendige beroovers!....

— Karel, hernam de andere met eene donkere stem, heb geen spyt over het verlies van dit huis; dezen avond, als ik u ging vinden, heb ik nog eens dit geeerbiedigd huis voorby willen trekken. Buiten en binnen was alles droevig; niet een licht straelde dweers door de spleeten der vensters, niets was daer dan eene doodsche stilte... Op dit uitzigt heb ik myn hert voelen toenypen, ik heb gedacht op de vreugde van onze kindschheid, op de teedere zorgen van mynen vader, op den zoeten glimlach dergene die gestorven is als zy ons vervloekte... alsdan is een traen op myne wangen gerold, want dit huis gaf my den korten inhoud van al ons verleden geluk; elke kamer was ons lief, elke venster had eene geheugenis... Eenklaps blyven myne oogen op die groote ingangs-poort gestaerd... eene koudheid yst myne aderen... myn hert springt op van woede en verontweerdiging, de toorn volgt de vermurwing op... Weet gy wat ik gezien heb... oh! luister... de schild der Van der Noot, die den boog der poort bekroonde, was verminkt, met hamerslagen vernield... alsdan heb ik alles vergeten, ballingschap, vervloeking myner moeder, verbeuring onzer goederen, ik heb niets meer gevoeld dan een gloeijend verlangen van wraekzucht in 't hert: want een verminkt blazoen, broeder, is een naem, de verachting en schande overgeleverd.

— Oh! Karel, hernam de heer van Rysoire, gy ziet wel dat wy het regt hebben ons over den hertog van Alva te wreken.

— Hoor, daer nog een gedruis, riep op nieuw de heer van Calloo uit.

— Het is de afgewyderde klank der nachtklok, welke in den toren van Sint-Gudula luidt.

— Tien ure! en zy zyn daer nog niet... Vreest gy niet, Pieter, dat onze vrienden van gedacht veranderd zyn?

— Kan de rotsseen vermurwen?

— Ach! alsnu zult gy niet voorzeggen dat ik my bedriege, riep de heer van Rysoire uit, heviglyk den arm van zynen broeder vastgrypende, kyk boven die hoogte welk zich aen onze regter zyde verheft, ziet gy niet een zwart punt dat zich in de schaduwe beweegt?...

— Door welk ongelukkig zigtbedrog zyt gy dan beheerscht? zegde Pieter, die het hoofd ophief en niets boven hem zag dan de takken van eenen ouden vlierboom door eene hevige noorderwind geslingerd.

Zy zwegen eenige oogenblikken.

(*Wordt vervolgd.*)